

Vzdělávání soudců ve Třetí říši – jeden z prostředků odstranění nezávislosti německé justice

JUDr. et Bc. Jaromír Tauchen, LL.M.Eur.Integration (Dresden)

Citát:

*„Ochránce práva má politické povolání,
jehož výkon závisí obzvláště na světovém
názoru a charakteru jeho nositele.“*

Walter Mieth¹⁾

I. Úvodem

Národním socialistům bylo již před převzetím moci jasné, že prosazení jejich politických revolučních cílů nebude možné pouze prostřednictvím zákonů a jiných legislativních opatření. Proto bylo nutné rovněž provést především přeměnu myšlení lidí. Z tohoto důvodu bezprostředně po uchopení moci v roce 1933 upustili národní socialisté od provedení rozsáhlejších institucionálních změn v německé justici. Jejich prvořadým cílem bylo personální zglajchšaltování (Gleichschaltung), tedy odstranění všech nepohodlných osob z justice, které by mohly stát v cestě uskutečnění národně socialistických cílů.

Až v druhém stupni následovaly teprve centralizační snahy, ustavení²⁾ mimořádných soudů (Sondergerichte) a konečně Lidového soudního dvora se sídlem v Berlíně (Volksgerichtshof), které byly obsazeny politicky spolehlivými soudci – pokud možno přesvědčenými národními socialisty - rozhodujícími na základě národně socialistických principů. Před rokem 1933 se otevřeně k NSDAP hlásil jen nepatrný počet soudců a státních zástupců, což se ovšem po uchopení moci rapidně změnilo.

Každý demokratický právní stát je založen na nezávislém soudnictví, čímž se odlišuje od státu totalitního, který se všemi dostupnými způsoby snaží nezávislost soudů a soudců odstranit. Ne jinak tomu bylo i ve Třetí říši. Odstranění soudcovské nezávislosti mělo vést ke „zmenšení“ propasti mezi právem a národem a vytvoření soudnictví, které by nebylo odcizeno lidu a které by rozhodovalo podle zájmů národního

1) Citát pochází z: Mieth, W.: *Zur Vor- und Ausbildung der Rechtspflegeranwärter*. Deutsche Rechtspflege. 1936, č. 10, s. 412.

2) První zákon o převedení soudnictví na Říši z 16. února 1934 (RGBl. I. S. 91).

společnosti.³⁾ Těmito požadavky se tedy zdůvodňovaly a ospravedlňovaly zásahy do nezávislosti justice, ať se již jednalo o změny v právním postavení soudce, odstranění zásady zákonného soudce, odstranění soudní samosprávy nebo věcné či osobní nezávislosti soudnictví. Cílem tohoto příspěvku je pojednat o jednom z prostředků ovlivňování nezávislosti soudního rozhodování, a to je o vzdělávání a školení soudců prováděné jak před nástupem do funkce, tak i během jejího výkonu.

II. Obecné poznámky k pojetí vzdělání ve Třetí říši

Reforma justice a její podrobení národně socialistickým cílům se však nedala provést ze dne na den, přestože národní socialisté usilovali o její uskutečnění co nejrychleji, protože bez pomoci justice a jejího přičinění by nebyli schopni prosadit své revoluční cíle. Z tohoto důvodu bylo bezprostředně po 30. lednu 1933 započato se školením starších právníků, soudců i státních zástupců, které jim mělo dodat ideologický základ pro jejich budoucí činnost. Výchovou a školeními, majícími za cíl ovlivnit

3) Boberach, H.: *Richterbriefe. Dokumente zur Beeinflussung der deutschen Rechtsprechung 1942 – 1944.* Boppard am Rhein: Hafale Boldt Verlag, 1975, s. 11.

soudce při aplikaci práva a donutit je rozhodovat podle národně socialistických představ, prošli samozřejmě i referendáři a studenti právnických fakult. Soudní rozhodování mělo odpovídat „zdravému cítění národa tak, aby každý člen národního společenství měl důvěru k právnímu systému. Právo zakotvené v právních předpisech bylo pouze vodítkem pro skutečné rozhodování, a proto těžiště vzdělání nespočívalo pouze v odborných znalostech“.⁴⁾

Vzdělávání a ovlivňování soudců, státních zástupců i ostatních právníků se uskutečňovalo v několika formách: prostřednictvím studia na právnických fakultách, v období výkonu referendariátu a prostřednictvím pravidelně pořádaných školení. Organizačně tyto činnosti zajišťovaly na straně státu Říšské ministerstvo spravedlnosti, vyšší říšské orgány justice a na straně NSDAP Svaz národně socialistických německých právníků,⁵⁾ pozdě-

4) Mieth, W.: *Zur Vor- und Ausbildung der Rechtspflegeranwärter.* Deutsche Rechtspflege. 1936, č. 10, s. 414.

5) Tato oborová organizace NSDAP byla založena Hansem Frankem již v roce 1928. V období Výmarské republiky byla sdružením pro právní ochranu členů strany, poté byla využita v procesu „zglajchšaltování“ při zrušení ostatních soudcovských a jiných právnických stavovských organizací. Blíže viz. Bedürftig, F. *Třetí říše a druhá světová válka.* Přeložil Petr Dvořáček. Praha: Prostor, 2004, s. 282.

ji přejmenovaný na Národně socialistický svaz ochránců práva (NS-Rechtswahrerbund).⁶⁾ Orgány státu byly příslušné pro další vzdělávání na odborné úrovni, zatímco Národně socialistický svaz ochránců práva převzal ideologické školení. Ideologické kurzy se zaměřovaly především na referendáře a mladé soudce, neboť změna názorů, hodnot a charakteru u starších soudců a státních zástupců se prováděla dosti obtížně.

Národní socialismus proklamoval zcela odlišnou představu o pojetí povolání a s ním spojené výchovy. Před uchopením moci bylo povolání chápáno pouze jako „prostředek pro získání peněz a sloužilo jednotlivci a ne celku. Vzdělávání a zkoušení bylo zaměřeno čistě odborně, přičemž bylo přenecháno jednotlivci, aby došel sám k úspěchu. Národní socialismus zastává zcela jiné pojetí povolání. Povolání není již prostředkem k uspokojení potřeb nutných k životu, nýbrž pole, na kterém jeho nositel rozvíjí své síly, kde se osvědčí a ospravedlní svoji existenci. Posun v hodnotách týkající se pojetí zaměstnání vyžaduje rovněž novou reorganizaci vzdělávání podmíněnou politickou

6) Johe, W.: *Die gleichgeschaltete Justiz.* Frankfurt am Main: Europäische Verlagsanstalt, 1967, s. 201.

výchovou...“.⁷⁾ Vzdělání a výchova se tedy neměly omezovat pouze na odbornou stránku, nýbrž důležité bylo i tělesné utužování a ideologické a charakterové školení.⁸⁾

III. Studium, referendariát, vzdělávání právníků a ideologická výchova

Soudcem se mohl stát ten, komu bylo po složení dvou státních zkoušek přiznáno oprávnění k výkonu tohoto úřadu. Cíl právnického

7) Mieth, W.: *Erziehung, Auslese und Ausbildung des Rechtspflegernachwuchses.* Deutsche Rechtspflege, 1936, č. 12, s. 507.

8) Představy o výchově a vzdělávání prezentoval rovněž A. Hitler ve své knize *Mein Kampf*: „Národní stát svou celkovou teorií výchovy neorientuje v prvé řadě na mechanicky osvojené vědomosti, nýbrž na vypěstění tělesného zdraví. Teprve v druhé řadě dojde na vzdělávání duchovních schopností. Zde však jde v prvé řadě o vývoj charakteru, zejména podporu schopností rozhodování a pevné vůle ve spojení s výchovou k odpovědnosti, a teprve naposledy vědecké vzdělávání. Národní stát přitom musí vycházet z předpokladu, že vědecky i méně vzdělaný, ale tělesně zdravý člověk s dobrým, pevným charakterem, pevnou vůlí a rozhodností, je pro národní společenství hodnotnější než duchaplný slaboch. Tělesné utužování není tudíž v národním státu věcí jednotlivce, ani záležitostí, která se týká v prvé řadě rodičů a teprve v druhé nebo třetí řadě zajímá veřejnost, nýbrž podporou sebezachování národní pospolitosti, zastupované státem.“ Citováno dle: Hitler, A.: *Mein Kampf*. Přeložil Slavomír Michalčík. Pohořelice: Otakar II., 2000, s. 298 – 299.

vzdělání byl poprvé jednotně pro celé území Německé říše zakotven v řádu o justičním vzdělání (Justizausbildungsordnung) z 22. července 1934 (RGBl. I. S. 727), neboť před rokem 1933 náleželo právnické vzdělávání do kompetence jednotlivých zemí. Národní socialisté potřebovali během vzdělávacího procesu přimět německé soudce k tomu, aby se při svém rozhodování neřídili jen zákonem, ale umožnili přednostní aplikaci práva národního společenství. Přitom jim měly pomoci generální klauzule, jako bylo např. zdravé národní cítění.⁹⁾

V řádu o justičním vzdělávání byly stanoveny podmínky, na základě kterých se absolvent právnické fakulty mohl ucházet o místo advokáta, soudce či státního zástupce. Studium na právnické fakultě trvalo nejméně šest semestrů, nejvíce deset. Po jeho úspěšném absolvování se student mohl přihlásit k tzv. první státní zkoušce (erste juristische Staatsprüfung). Podle § 4 bylo těžištěm studia získat důkladné odborné vzdělání, přičemž se studium jen na něj neomezovalo. Student měl rovněž získat přehled o duchovním životě národa tak, „*jak je nutno očekávat u vzdělaného německého muže*“.

9) Boberach, H.: *Richterbriefe. Dokumente zur Beeinflussung der deutschen Rechtssprechung 1942 – 1944.* Boppard am Rhein: Hafale Boldt Verlag, 1975, s. 11.

Pod duchovním životem národa se skrývaly nejen dějiny a kulturní život německého národa, nýbrž i ideologie národního socialismu. Proto se měl student během svého studia vážně zabývat rovněž ideologickými základy národního socialismu, myšlenkami spojení krve a půdy, rasy a národa, životem národního společenství a velkými muži německého národa. Na základě těchto znalostí měl student v naznačeném směru rozvíjet své odborné dovednosti, znalosti a chápání práva. Od studenta se očekávalo, že bude během prázdnin absolvovat šesti až osmítýdenní praxi u okresního soudu. Rovněž bylo doporučeno, aby uchazeč o složení první státní zkoušky předložil potvrzení o dobrovolné účasti minimálně na jednom tzv. pracovním společenství (Arbeitsgemeinschaft), což bylo ideologické školení sloužící k výchově právníků v národně socialistickém duchu. Bude o něm ještě pojednáno podrobněji níže. Při přihlašování k první státní zkoušce bylo nutno předložit doklad o tom, že uchazeč absolvoval tzv. pracovní službu (Arbeitsdienst). Pracovní služba měla docílit toho, aby mladý právník žil v úzkém společenství se soukmenovci všech stavů a povolání, nebyla mu cizí manuální práce a měl před ní úctu, dovedl si vypěstovat sebekázeň a byl tělesně utužen tak, „*jak se sluší německému muži*“.

první státní zkoušky doložit, že udržuje sounáležitost s jinými skupinami německého národa a tělesně se utužuje, „*neboť pouze ten, jehož charakter se vytvořil uprostřed společenství a kdo se naučil poslouchat, může jednou také sám vydávat rozkazy*“.¹⁰⁾ Uchazeč byl povinen ke svým podkladům připojit rovněž doklad o árijském původu, což znamenalo, že Židům nebylo umožněno zakončit započaté univerzitní studium.

Kdo složil první státní zkoušku, mohl podat žádost o přijetí do tříleté přípravné služby (referendariát). Jeho žádost mohla být odmítnuta, pokud by byl pro ni uchazeč předem nevhodný nebo by jí byl nevhodný. Přípravná služba měla dopomoci referendáři k důkladnější znalosti práva, k potírání škůdců národa a opravňovat ho k tomu, aby mohl radit občanům a prostřednictvím každé takovéto činnosti sloužit pracovnímu smíru.

Podle § 34 bylo nutno doplnit praktické vzdělávání soudních referendářů společným školením, o kterém je podrobněji pojednáno níže. Po ukončení tříletého období referendariátu se mohl uchazeč přihlásit k druhé státní zkoušce, jejíž úspěšné složení ho opravňovalo k výkonu soudcovské funkce.

10) § 2 odst. 3 řádu o justičním vzdělávání z 22. července 1934 (RGBl. I. S. 727).

III.I. Školení soudců

Již od převzetí moci v roce 1933 bylo započato s organizováním kurzů pro advokáty, soudce a státní zástupce. Školení nebyla jednotně řízena ani pravidelně organizována a jejich forma se v jednotlivých částech Německa od sebe odlišovala. Např. na severu Německa pořádaly univerzity společně s rasově-biologickými výzkumnými ústavy pro soudce dvě hodiny týdně trvající dobrovolné přednášky z rasové nauky. Princip dobrovolnosti z prvních let byl však brzy opuštěn a těchto přednášek se později museli povinně účastnit referendáři, příslušníci u soudu, soudci a státní zástupci. Rasová biologie se stala jedním z povinných předmětů vyučovaných na právnických fakultách.¹¹⁾ Tato školení však nepřinesla efekt, který si od něj národní socialisté slibovali, neboť přednášky nebyly často navštěvovány a posluchači neprojevovali o daná témata dostatečný zájem. Z tohoto důvodu se začala hledat nová řešení, prostřednictvím kterých by bylo možno myšlení soudců či soudních čekatelů lépe a systematictější ideologicky ovlivňovat. Došlo tak ke zřízení víkendových kurzů věnujících se

11) Johe, W.: *Die gleichgeschaltete Justiz.* Frankfurt am Main: Europäische Verlagsanstalt, 1967, s. 204.

nejrůznějším právním oblastem, např.: připravované reformě trestního práva, činnosti komisaře práce, otázkám národně socialistické judikatury, předmětu a metodám nacionálního právního myšlení apod. Tyto kurzy naopak soudci přivítali, protože se nejednalo již jen o čistě ideologicko-politickou výchovu, nýbrž se věnovaly i odborným a obecně vzdělávacím tématům. Hlavní účel těchto víkendových setkávání však nespočíval v načerpání odborných znalostí, ale v získání pocitu sounáležitosti se společenstvím. Způsob, jímž tohoto mělo být dosaženo, byl výcvik podobný vojenskému. Z referendářů se tak na čas stávali „vojáci“, tábor byl podobný kasárnám: rozsáhlé prostory pro spaní, ranní rozcvička, pořádání kamarádkých večerů a vnější uniformita. Rozdílné společenské postavení či úřední hodnosti ztratily po dobu pobytu v táboře svůj význam. Tím mělo být docíleno toho, aby jedinec ztratil svoji individualitu a cítil se jako jeden ze článků společenství.¹²⁾

NSDAP a Svaz ochránců práva zintenzivnily na přelomu let 1936/1937 svoji činnost v oblasti školení soudců, neboť se stranické špičky domnívaly, že po zglajchšaltování justice bude nutno provést důsledné školení a připravit ji na

12) Tamtéž, s. 210.

úkoly, které bude muset plnit v oblasti rozhodování především po začátku války. V souvislosti s vypuknutím války docházelo k postupnému omezení organizování ideologických školení ze strany Národně socialistického svazu ochránců práva. Důvodem bylo povolání soudců a státních zástupců do služby v armádě. Tímto došlo k nedostatku soudců v Německu a s tím spojeným zvýšeným pracovním vytížením již nebyl na ideologická školení prostor. Kurzy pořádané říšským ministerstvem spravedlnosti však byly organizovány i nadále, protože ovlivňování rozhodovací činnosti soudů v době války bylo obzvláště důležité.

III.II. Pracovní společenství

Ke stálému zařízení, ve kterém docházelo k systematickému právně-ideologickému školení referendářů, náležela tzv. pracovní společenství (Arbeitsgemeinschaft) a společný tábor referendářů Hanns Kerrl (Gemeinschaftslager Hanns Kerrl).

Jak již bylo uvedeno výše, pracovní společenství jako prostředek vzdělávání referendářů bylo zakotveno v řádu o justičním vzdělávání z 22. července 1934. Jeho úkolem bylo vychovávat referendáře v národně socialistickém duchu. Doba účasti na pracovním společenství činila

osmnáct měsíců. Pracovní společenství byla skupina čítající 20 – 25 členů pod vedením zkušeného a k tomuto účelu vhodnému soudce nebo státního zástupce. Tento vedoucí pracovního společenství měl být „referendářům učitelem, poradcem a zároveň stát se jejich vzorem, pod jehož vedením se měli v duchu vzájemného kamarádství vzdělávat.“¹³⁾ Poté co bylo pracovní společenství ukončeno, vypracoval jeho vedoucí posudek, ve kterém zhodnotil povahu, charakter, právnícké schopnosti, výkony či vůdcovské schopnosti referendáře.¹⁴⁾ Národně socialistická dobová literatura¹⁵⁾ zdůrazňovala mimořádnou důležitost výběru vhodného vůdce skupiny. Při výběru nebyl rozhodující věk nebo hodnota, nýbrž se muselo v první řadě jednat o „přesvědčené národní socialisty“. Cílem pracovního společenství bylo zabývat se důkladněji otázkami národně socialistické ideologie a jejím zapracováním do nově přijatých zákonů a nařízení.

13) § 34 řádu o justičním vzdělání (Justizausbildungsordnung) z 22. července 1934 (RGBl. I. S. 727).

14) Johe, W.: *Die gleichgeschaltete Justiz*. Frankfurt am Main: Europäische Verlagsanstalt, 1967, s. 215.

15) Např. Palandt, O.: *Die Arbeit der Ausbildungsabteilung im Jahre 1937*. Deutsche Justiz, 1938, č. 1, s. 24.

III.III. Společný tábor referendářů Hanns Kerrl

Druhým prostředkem pro ideologicko-politickou výchovu referendářů byl povinný pobyt ve společném táboře Hanns Kerrl, který měl ještě jednou ve zvýšené míře budoucí soudce a státní zástupce podrobit výchově národního společenství a donutit je, aby se vážně zabývali národním socialismem a jeho ideologickými základy.¹⁶⁾ První tábor byl zřízen již v červenci 1933 v Jüterbogu pro pruské referendáře. O jeho zřízení se zasloužil pruský ministr spravedlnosti Hanns Kerrl, po kterém byl také záhy tábor pojmenován. Táboře sledující stejný účel byly vybudovány i v ostatních zemích.¹⁷⁾ Jejich existence však neměla dlouhého trvání, protože v souvislosti s centralizací justice a přechodem pravomocí zemí na Říši v této oblasti, došlo k jejich rozpuštění, a tak se stal společný tábor Hanns Kerrl v Jüterbogu jediným školicím táborem pro referendáře.¹⁸⁾ Cíl pobytu

16) Staff, I.: *Justiz im Dritten Reich. Eine Dokumentation*. Frankfurt am Main: Fischer Bücherei, 1964, s. 140.

17) Na jihu Německa byl založen např. společný tábor pro referendáře Hans Frank (*Das Hans Frank Lager*). Blíže k tomu: Freisler, R.: *Hanns Kerrl Lager, weltanschauliche Schulung und Volksgemeinschaft*. Deutsche Justiz, 1936, č. 47, s. 1750.

18) Friedrich.: *Der weitere Ausbau des Gemeinschaftslagers „Hanns Kerrl“*. Deutsche Justiz, 1935, č. 16, s. 627.

v táboře byl zakotven v řádu tábora¹⁹⁾ z roku 1937. Společný tábor měl sdružovat referendáře ze všech německých žup k užšímu kamarádství. Referendáři si měli při osmítýdenním pobytu v táboře prohloubit ideologické základy svých znalostí, podporovat je a vytvořit si představu o úkolech budoucího povolání. Sport tvořil jeden ze základních pilířů, na kterých byl tábor založen. Od vojenské výchovy bylo upuštěno.²⁰⁾ Pobyt ve společném táboře museli budoucí soudci a státní zástupci absolvovat během období jejich tříletého referendariátu, ve kterém se intenzivně připravovali na druhou státní zkoušku. Proto jistě překvapí fakt, že jakákoliv bezprostřední příprava na druhou státní zkoušku se nekonala, ba dokonce byla zakázána.²¹⁾

19) Řád společného tábora Hanns Kerrl otištěn v: Staff, I.: *Justiz im Dritten Reich*. Eine Dokumentation. Frankfurt am Main: Fischer Bücherei, 1964, s. 141.

20) V letech 1933 – 1936 byl zaměřen na polo-vojenský výcvik referendářů tak, aby mohli získat sportovní odznak SA, což ale nebylo samozřejmě účelem tábora a tento postup byl ze strany ministerstva spravedlnosti kritizován. Na základě reformy provedené v roce 1937 se od vojenského výcviku upustilo a těžiště se přeneslo na ideologické školení. Blíže k tomu: Johe, W.: *Die gleichgeschaltete Justiz*. Frankfurt am Main: Europäische Verlagsanstalt, 1967, s. 220 – 222.

21) Weinkauff, H.: *Die deutsche Justiz und der Nationalsozialismus. Ein Überblick*. Stuttgart: Deutsche Verlags-Anstalt, 1968, s. 97.

Referendáři se v táboře obeznávali především s rasovým zákonodárstvím a zákony na ochranu dědičného zdraví, zákony týkajícími se dědičných usedlostí či pracovního práva.²²⁾ Dalším cílem pobytu v táboře bylo vytvořit u referendářů pochopení pro současné politické dění a jeho odraz v právních předpisech. Pod vedením učitelů sportovní přípravy měli referendáři možnost účastnit se bojových her a cvičení na přípravu pro získání říšského nebo SA sportovního odznaku.

Organizace v táboře byla vystavěna na vůdcovském principu.²³⁾ Referendáři byli rozděleni do skupin po 20 osobách. Dobová národně socialistická literatura²⁴⁾ zdůrazňovala princip „kamarádství“, jehož vytvoření bylo jedním z cílů pobytu. Pro každou skupinu byl stanoven jeden vedoucí z řad soudců nebo státních zástupců, kterému asistoval nejstarší refe-

22) Palandt: *Die fachliche Auswirkung der Gemeinschaftserziehung*. Deutsche Justiz, 1936, č. 47, s. 1751.

23) K pojmu vůdcovský princip viz.: Tauchen, J.: *Prosazení vůdcovského principu ve státním aparátu Třetí říše*. Časopis pro právní vědu a praxi, Brno: Masarykova univerzita, 2007, č. 2, s. 159-164.

24) Hildebrandt: *Grundsätzliches zum Dienst im Gemeinschaftslager Hanns Kerrl*. Deutsche Justiz, 1936, č. 47, s. 1757.

rendář.²⁵⁾ Po ukončení pobytu vystavil vedoucí společného tábora každému účastníku posudek, který byl určující pro jeho další kariérní dráhu.²⁶⁾

Podle provedených průzkumů však účast na pracovních společenstvích ani pobyt ve společném táboře Hanns Kerrl nepřinesl kýžený efekt, který si od něj národní socialisté slibovali. Referendáři spíše očekávali, že se budou věnovat odborným záležitostem, protože ideologických školení za dobu svého studia a následné přípravné služby absolvovali mnoho (Hitlerjugend, SA, NSDAP, univerzitní studium, pracovní služba atd.) a další považovali již za nadbytečné.

IV. Závěr

Odstranění nezávislosti soudů a soudců náleželo mezi jedno z prvních opatření, které národní socialisté po převzetí moci provedli.

25) Použité české výrazy nevystihují úplně přesně smysl použitého německého ekvivalentu, neboť při doslovném překladu by jednotlivé termíny v českém jazyce postrádaly svůj smysl. Německé výrazy silně akcentují na význam slova kamarádství, tzn. v textu uvedené slova by se musela přeložit jako „kamarádská skupina“, „vedoucí kamarádství“ či „nejstarší v kamarádství“.

26) Weinkauff, H.: *Die deutsche Justiz und der Nationalsozialismus. Ein Überblick*. Stuttgart: Deutsche Verlags-Anstalt, 1968, s. 97.

Ovlivňování soudců v jejich rozhodovací činnosti probíhalo několika způsoby. Ideologicky byli školeni již za doby svého studia, při výkonu pracovní služby, prostřednictvím nejrůznějších ad hoc pořádaných školeních a hlavně při povinné účasti na pracovních společenstvích a při pobytu ve společném táboře Hanns Kerrl. Účelem těchto forem vzdělávání byla především ideologicko-politická výchova budoucích soudců a státních zástupců, která měla dopomoci k tomu, aby soudci rozhodovali striktně podle národně socialistických představ a aplikovali právo jednotně. Odborná stránka vzdělávání byla často dávana do pozadí ve prospěch nejrůznějších forem polovojenského výcviku. Ačkoliv vzdělávání soudců nebylo jediným a určujícím prostředkem k odstranění jejich nezávislosti při soudním rozhodování, nepochybně přispělo společně s mnoha dalšími k úplnému podřízení německé justice zločinným cílům národního socialismu.

**JUDr. et Bc. Jaromír Tauchen,
LL.M.Eur.Integration (Dresden)**

interní doktorand

Katedra dějin státu a práva

Právnícká fakulta

Masarykova univerzita v Brně